

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

**«ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ЗАМАНАУИ ТУРИСТІК
ИНДУСТРИЯНЫҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ МЕН
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ»**

**экономика ғылымдарының докторы, профессор
СҰРАҒАНОВА САЙРАН ҚАБДРАХМАНҚЫЗЫН**
еске алуға арналған халықаралық ғылыми конференциясының
ЕҢБЕКТЕР ЖИНАҒЫ
23 ақпан 2018ж.

СБОРНИК ТРУДОВ
международной научной конференции
**«ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ
СОВРЕМЕННОЙ ТУРИСТСКОЙ ИНДУСТРИИ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ»,**
посвященной памяти доктора экономических наук, профессора
СУРАГАНОВОЙ САЙРАН КАБДРАХМАНОВНЫ
23 февраля 2018г.

PROCEEDINGS
of the international scientific conference
**«THE MAIN TRENDS AND FEATURES OF THE MODERN TOURIST
INDUSTRY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION»,**
dedicated to the memory of
Doctor of Economic Sciences, Professor
SURAGANOVA SAYRAN KABDRAHMANOVNA
23 February 2018

Астана, Қазақстан
Астана, Казахстан
Astana, Kazakhstan

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

Редакционная коллегия:

Декан экономического факультета, д.э.н., профессор Макыш С.Б.,
Заместитель декана, к.э.н., доцент Тажикенова С.К.,
Заведующий кафедрой «Менеджмент» д.э.н., профессор Толысбаев Б.С.
Заведующий кафедрой «Экономика» д.э.н., профессор Майдырова А.Б.,
Заведующий кафедрой «Туризм» к.э.н., доцент Дуйсембаев А.А.,
Доцент кафедры «Туризм», к.э.н., Мусина К.П.,
Старший преподаватель кафедры «Туризм», доктор PhD Агыбетова Р.Е.
Старший преподаватель кафедры «Туризм», магистр туризма Гиззатжанова А.Г.

Цифрландыру жағдайында заманауи туристік индустрияның дамуының негізгі тенденциялары мен ерекшеліктері: Халық. ғыл. конф. еңбектер жинағы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018.

Основные тенденции и особенности развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации: Сб. материалов межд. науч. конф. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018.

Proceedings of the international scientific conference **The main trends and features of the modern tourist industry development in the context of digitalization.** Astana, L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2018.

ISBN 978-9965-31-984-6

Халықаралық ғылыми конференциясының еңбек жинағында цифрландыру жағдайындағы қазіргі заманғы туристік индустрияның негізгі үрдістері мен ерекшеліктеріне қатысты өзекті мәселелер қарастырылған.

В сборнике материалов международной научной конференции рассмотрены актуальные вопросы касательно основных тенденций и особенностей развития современной туристской индустрии в условиях цифровизации

The collection of materials on the international scientific conference considers important issues regarding the main trends and features of the modern tourist industry in the context of digitalization

УДК 379.8(063)
ББК 75.81
Ц 71

ISBN 978-9965-31-984-6

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2018
© Евразийский Национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2018
© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2018

Ұлы Адам, Дос, Ұстаз

2016 жылдың 7 қарашасында 68 жасында өмірден экономика ғылымының докторы, профессор Сұрағанова Сайран Қабдрахманқызы өмірден озды.

Сайран Қабдрахманқызы 30 жылдан аса жыл елдің жоғары оқу орындарында педагогикалық қызметпен айналысты. Ы.Алтынсарин атындағы білім академиясының корреспондент –мүшесі, Ресей Федерациясының Халықаралық ғылым және практикалық өндірісті ұйымдастыру академиясының мүшесі.

Сайран Қабдрахманқызы он жыл бойы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің негізін қалаушысы және жетекшісі болды. Университетте жұмыс істеу кезінде ашылған экономика факультетінің барлық мамандықтар бойынша оқу жоспарлары мен мемлекеттік білім беру стандарттарын әзірледі.

С.Қ. Сұрағанова нағыз патриот және ірі қоғамдық қайраткер бола отырып, көптеген маңызды жобаларға қатысты. ҚР Мәжіліс Парламентінің жұмыс тобының мүшесі бола отырып, Сайран Қабдрахманқызы біршама комиссиялар құрамында жұмыс істеді. Белсенді азаматтық тұғырды ала отырып, С.Қ.Сұрағанова «Халықты еңбекпен қамту сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен қосымшаларды енгізу туралы» заңнаманы дайындауға қатысты. ҚР еңбек және әлеуметтік қорғау Министрлігінің, ҚР туризм және спорт Министрлігінің, ҚР білім және ғылым Министрлігінің, ҚР ауыл шаруашылық Министрлігінің жұмыс топтарында белсенді қызмет атқарды, ҚР білім және ғылым Министрлігінің жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру құжаттарын нострафикациялау бойынша комиссия мүшесі болды.

Сайран Қабдрахманқызы әкімшілік қызметті оқытушылық қызметпен бірге атқара отырып, ғылыми зерттеулер де жүргізді. Ол Қазақстанның Солтүстік аймақтарына тән, енгізу сипаттағы бірнеше ұсыныстар жасады, 150 -ге тарта ғылыми еңбектері, соның ішінде 17 монография, 10 оқу құралы мен оқулықтары шығарылды.

С.Қ. Сұрағанова «2006 жылдың Үздік оқытушысы», «2011 жылдың Үздік оқытушысы» гранттарының иегері, «Еуразия мақтанышы-2008» конкурсының лауреаты болды. ҚР білім Министрлігінің «ҚР білім берудің Құрметті қызметкері» төс белгісімен, «Астанаға 10 жыл» мемлекеттік марапатымен, сол сияқты ҚР білім және ғылым Министрлігінің бірнеше құрмет грамоталарымен нағатталды.

2005 жылдан бастап «Туризм» кафедрасына жетекшілік етті, ол «Туризм» мамандығының магистратурасын (2009 ж.) және PhD докторантурасын (2010 ж.) ашты.

С.Қ. Сұрағанованың жетекшілігімен 3 ғылым докторы және 20 аса ғылым кандидаттары дайындалды, оның 5-і экономика факультетінің оқытушылары, магистранттары.

Сайран Қабдрахманқызы өмірінің соңғы күніне дейін жоғары жұмысқа білеттілігін сақтады. Жұмысбастылығына қарамай ол әр уақытта өз ұжымына және студенттеріне ықыласты, көмек қолын ұсына білетін адам болатын. Ол ешуақытта өзгерістен қорықпайтын, әр уақытта заман талабына сай жаңалықты қабылдайтын, өз отбасы, туыстары мен достары арасында беделді тұлға бола білді.

Біз Сайран Қабдрахманқызын Ұлы Адам, Дос, Ұстаз ретінде танимыз.

С.Қ. Сұрағанованың жоғары марапаты ретінде- оның еңбектерінің беделі, оны танитын адамдардың махаббатымен және оны жылы лебізбен еске алуы деуге болады.

Великий Человек, Друг, Учитель

7 октября 2016 года на 68-м году жизни ушла из жизни доктор экономических наук, профессор Сураганова Сайран Кабдрахмановна.

Более 30 лет Сайран Кабдрахмановна осуществляла педагогическую деятельность в высших учебных заведениях страны. Являлась членом-корреспондентом Академии образования им. Ы. Алтынсарина, действительным членом Международной академии науки и практики организации производства Российской Федерации.

Сайран Кабдрахмановна была одним из основателей и бессменным руководителем экономического факультета ЕНУ им. Л.Н. Гумилева на протяжении десяти лет. За годы работы в университете осуществляла деятельность по разработке учебных планов и государственных образовательных стандартов по всем специальностям,

открытым на экономическом факультете.

Настоящий патриот и крупный общественный деятель С.К. Сураганова принимала активное участие во многих важных проектах. Будучи членом рабочей группы Мажилиса Парламента РК, Сайран Кабдрахмановна входила в состав ряда комиссий. Занимая активную гражданскую позицию, С.К. Сураганова участвовала в подготовке законопроекта «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам занятости населения». Принимала активное участие в рабочих группах Министерства труда и социальной защиты РК, Министерства туризма и спорта РК, Министерства образования и науки РК, Министерства сельского хозяйства РК, являлась членом комиссии по нострификации документов высшего и послевузовского образования МОН РК.

Совмещая административную работу с преподавательской деятельностью, Сайран Кабдрахмановна занималась научными исследованиями. Ею издан ряд рекомендаций, имеющих внедренческий характер для Северных регионов Казахстана, опубликовано порядка 150 научных трудов, в том числе 17 монографий, 10 учебных пособий и учебников.

С.К. Сураганова являлась обладателем гранта «Лучший преподаватель 2006 года», «Лучший преподаватель 2011 года», лауреатом конкурса «Еуразия мақтанышы - 2008». Она была награждена нагрудным знаком Министерства образования РК «Почетный работник образования РК», государственной наградой «10 жыл Астана», а также отмечена рядом почетных грамот Министерства образования и науки РК.

С 2005 года Сайран Кабдрамановна заведовала кафедрой «Туризм», в 2009 году ею была открыта магистратура, а в 2010 году она открыла PhD докторантуру по специальности «Туризм». Под руководством С.К. Сурагановой подготовлены 3 доктора и более 20 кандидатов экономических наук, среди которых 5 преподавателей экономического факультета, а также магистранты. До последних дней Сайран Кабдрахмановна сохраняла колоссальную работоспособность. Несмотря на свою занятость, она всегда оставалась внимательным и отзывчивым человеком по отношению к своим многочисленным коллегам и ученикам. Она не боялась меняться, идти в ногу со временем и, при этом, оставалась верной себе, своей семье и друзьям.

В лице Сайран Кабдрахмановны мы потеряли великого Человека, Друга, Учителя.

Вышей наградой С.К. Сурагановой навсегда будет непоколебимый авторитет ее трудов, искренняя любовь и светлая память знавших её людей.

Great Person, Friend, Teacher

On October 7, 2016, at the 68th year of her life, Doctor of Economics, Professor Suranova Sairan Kabdrakhmanovna passed away.

For more than 30 years, Sairan Kabdrakhmanovna had taught at higher educational institutions of the country. She was a corresponding member of the Academy of Education named after S. Altynsarin, an active member of the International Academy of Science and Practice for Production Organization of the Russian Federation.

Sairan Kabdrakhmanovna was one of the founders and the permanent head of the Economics Faculty of the L.N. Gumilyov Eurasian National University for ten years. Over the years of work at the university, she was engaged in the development of curricula and state educational standards in all specialties, opened at the Faculty of Economics.

A true patriot and a prominent public person S.K. Suraganova took an active part in many important projects.

Being a member of the working group of the Majilis at the Parliament of the RK, Sairan Kabdrakhmanovna participated in the work of a number of commissions. Taking an active civil position, S.K. Suraganova participated in the preparation of the draft law "On Amendments and Additions to Certain Legislative Acts of the Republic of Kazakhstan on Employment Issues". She took an active part in the working groups of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Tourism and Sports of the RK, Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, Ministry of Agriculture of the Republic of Kazakhstan, was a member of the commission for the nostrification of documents of higher and postgraduate education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Combining administrative work with teaching, Sairan Kabdrakhmanovna was involved in scientific research. She issued a number of recommendations that have an innovative character for the Northern regions of Kazakhstan, published about 150 scientific works, including 17 monographs, 10 manuals and textbooks.

Suraganova S.K. was the holder of "The Best Teacher of 2006" grant, "The Best Teacher of the Year 2011", laureate of the "Pride of Eurasia 2008". She was awarded a breastplate of the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan "Honorary Worker of Education of the Republic of Kazakhstan", the state award "10-th anniversary of Astana", and also was awarded with a number of honorary letters of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Since 2005, Sairan Kabdrakhmanovna headed the department "Tourism", in 2009 she opened a master's degree, and in 2010 she opened PhD doctorate in the specialty "Tourism".

Under the leadership of Suraganova S.K., 3 doctors and more than 20 candidates of economic sciences were trained, including 5 teachers of the Economics Faculty, as well as graduates.

Until the last days Sairan Kabdrakhmanovna retained tremendous performance. Despite her busy schedule, she always remained attentive and sympathetic person in relation to her many colleagues and students. She was not afraid to change, to keep up with the times and, at the same time, remained true to herself, her family and friends.

With Sairan Kabdrakhmanovna we have lost a great Person, Friend, Teacher.

The highest award for Suraganova will forever remain in unshakable authority of her works, a sincere love and fond memories of people who knew her.

туристическую карту. Промышленность — это то, чем мы можем гордиться. Возможность найти туристическую «фишку» — главное, что может дать руководителям субъектов и населенных пунктов промышленный туризм. Производственный или промышленный туризм — это настоящий инструмент маркетинга территории, системной работы местных сообществ по продвижению ее интересов для привлечения инвесторов, туристов или потенциальных жителей. Объекты показа у Казахстана не уступают Европе. А в силу масштабности производств, того, что на некоторых предприятиях сохранено в первозданном виде оборудование, представляющее уже исторический интерес, даже опережают ее.

Литература:

1. Промышленный туризм// Все о туризме.Туристическая библиотека – URL: http://tourlib.net/statti_tourism/prom_tourism.htm
2. Дмитрий Сугоняев. Промышленный туризм в Европе// 34 travel - 04.09.2017 [Электронный ресурс] URL: <https://34travel.me/post/promyshlennyjj-turizm-v-evrope>
3. Промышленность Казахстана// TR-KAZAKHSTAN.KZ. Путешествие по Казахстану - 09.04.2015 [Электронный ресурс] URL: <http://tr-kazakhstan.kz/promyshlennost-kazakhstana/>
4. Цветная металлургия Республики Казахстан// Номад - 27.03.2008 [Электронный ресурс] URL: <http://www.nomad.su/?a=4-200803270432>
5. Кульбаева Айгерим. Пищевая промышленность РК// РА РФЦА – 06.06.2016 [Электронный ресурс] URL: www.rfcaratings.kz

ЖАҢАНДЫҚ "ЖОЛ": АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Ешенкулова Г.И., Агыбетова Р.Е., Гиззатжанова А.Г.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,

Қазақстан Республикасы

E-mail: Azhar_g78@mail.ru

Қазіргі уақытта, ресми деректер бойынша, ЕАЭО елдерінің әлеуметтік және экономикалық дамуымен өндірістік секторға инвестицияларды тарту, маңызды міндеттерінің бірі болып табылады [1]. Соңғы уақытта, кластерлік дамудың негізгі бағыттарын, ЕАЭО елдерінің трансшекаралық аймақтардағы қонақ үй кәсіпорындары қызықтырады. Жалпы құжаттық зерттеу, қонақжайлылықтың шекаралық кластерінің дамуын болжаудың тенденциясы және негізгі факторы ретінде технологиялық факторды анықтады (кесте 1).

Кесте - 1. Қонақжайлылықтың шекаралық кластерінің дамуын болжаудың технологиялық факторы

Факторлар	Сипаты
Интернет	Тұтынушылар ұтқыр болып табылады
	Тұтынушылар иілгіш болып табылады
Заңнама	Қауіпсіздік стандарттары
	Еңбек жағдайын реттеушілер
Кәсіпорындар неғұрлым иілгіш	Жабдықтау арналарын бақылау және басқару
	Өз ресурстарын бақылау және басқару
Ұсынылатын қызметтерді тапсырыс берушінің талабына сай бейімдеу	Демалыс орындары бойынша көптеген ақпарат көздерін таңдау
	Ақша қозғалысы бойынша көптеген ақпарат көздерін таңдау
Қоғамдық тамақтану орындарында құрылымдық өзгерістер	Ас үй үрдістерін жеңілдету
	Аутсорсинг
Әдеттерді өзгерту	Кәсіпорындар арасындағы өзарабайланыс

	Сауда жасау
Жағдайларды жақсарту	Еңбек
	Еңбекпен қамту мүмкіндіктері
Уақытты үнемдеуге мүмкіндік беру	Жұмыс күшіне қажеттілікті төмендету
	Жаңа жұмыс орындарын ашу
Сала қызметкерлеріне пайда әкелу	Оларға көрсететін стресс мен қысымды азайту
	Неғұрлым жағымды атмосфера құру
Ескерту: [2] әдебиетінен алынды	

Ақпараттық технологияларды соңғы 20 жыл ішінде тарату, әсіресе, соңғы 10 жылда тарату, кәсіпорындарға өз ресурстары мен жабдықтау арналарын жақсы бақылау және басқаруға мүмкіндік берді. Ақпараттық технологиялар, ұсынылатын қызметтерді тапсырыс берушінің талабына сай бейімдеуге мүмкіндік береді [2].

Тұтынушылар үшін бұл өз ақшасын жұмсай алатын аса ауқымды ақпарат көздерін тандау болып табылады, сондай-ақ, кәсіпорындар арасында сауда жасау мен өзара байланыс орнату әдеті өзгеріс тауып отыр. Ақпараттық және коммуникациялық технологиялардың дамуымен қоса, қоғамдық тамақтану орындарының құрылымдық өзгерістеріне тағамдарды дайындаудың жаңа технологиялары әсер етіп отыр, сөйтіп, оларға көптеген операцияларды орындауға, басқа тарапқа (аутсорсинг) жіберуге және ас үйдегі үрдістерді оңайлатуға мүмкіндік береді, алайда, ол жұмыс күшіне теріс әсерін береді деген болжам бар.

Осы секторда технологияларды қолдану кейбір белгісіздікті туғызып, бірнеше сұрақтардың пайда болуына әкеліп соғады. Жаңа технологиялардың қандай дәрежеде еңбек жағдайларын жақсартатындығы және жұмыспен қамту мүмкіндігі және олардың бұл факторларға қаншалықты деңгейде теріс әсері болатындығы анық емес. Бұл, тенденцияның сақталатындығын көрсетеді, яғни, осы саланың еңбек ресурстарының қажеттілігінің көлемі мен құрылымының өзгерістеріне әкеліп соқты.

Азық-түлік, ауыл шаруашылығы, қонақ үй, мейрамхана, темекі және сабақтас салаларының Халықаралық одағы қызметкерлері (IUF) [3] жаңа технологиялар неғұрлым аз білікті жұмыс күшін талап етеді және саладағы көптеген жұмыс орындарынан айырылуға әкеліп соғады деген ойды ұстануда. Сонымен қатар, IUF айтуы бойынша, технологиялар қалған персоналдардың біліктілікке қойылатын талаптарын төмендеті отырып, жалақының төмендеуіне әкеледі,- дейді.

Екінші жағынан, технологиялар, уақытты үнемдеуге мүмкіндік береді, сала қызметкерлеріне, стресс пен қысымды азайта отырып, жағымды атмосфера құрады. Осы саладағы көптеген кәсіпорындардың шағын ауқымын ескере отырып, жаңа технологияларды қолдану үдерісі ұзақмерзімді басымдылықтарды жүзеге асыруға қолданылады және оның нәтижесі технологиялардың құны тұрғысынан тиімді болуы керек.

Жаңа технологияларды енгізуге әсер ететін тағы бір фактор, еңбек жағдайлары мен қауіпсіздік стандарттарын реттейтін заңнама болуы мүмкін. Жаңа технологияларды енгізу, әдетте, еңбек жағдайын жақсартады, бірақ олардың жұмыс күшінің сұранысына әсері түсініксіз, анық емес болып отыр. Уақытты үнемдеуге мүмкіндік беретін технологиялар жұмыс күшіне сұранысты азайта ала ма, немесе жаңа жұмыс орындарын құру мен оны пайдалануға мүмкіндік бере ме?

Салаға жаһандану, интернет және өзгермелі тұтынушылық сұраныстың оң әсері бар ма, жоқ па, олда анық емес, әлбетте, Интернет сатып алушыларды ұтқырлық пен икемділікке үйретті. Бұл екі жақты әсерді береді, бір кәсіпорындар жаңа жағдайларға бейімделіп, жұмысын жалғастырады, енді біреулері бейімделе алмай, бәсекелестікке шыдамауы мүмкін. Оның үстіне, бұл жаңа жағдайлар неғұрлым ірі кәсіпорындарға ыңғайлы болады. Ресурстардың ірі масштабы мен қорлардың үлкен көлемі жаңа мүмкіндіктерді бірінші болып пайдалануға мүмкіндік береді.

Осы кезде қонақ үй және қоғамдық тамақтану секторларындағы шағын кәсіпорындардың тіршілік етуі үшін, бәсекеге қабілеттіліктің жаңа жолдарын табу керек,

осыған байланысты, шағын кәсіпорындар үшін жаңа технологиялардың әлеуетті артықшылықтары шектеулі болуы ықтимал, себебі фирмалардың шағын мөлшері неғұрлым ауқымды кәсіпорындар ретінде дамуын шектейді. Нәтижесінде одан әрі бірігу мен көптеген "тізбектердің" (бір фирманың бір типті кәсіпорындары) пайда болуын күтуге болады [2].

Трансшекаралық аймақтарда кластерлік бастамалар биліктің, ғылыми ортаның және іскерлік құрылымдардың ашық диалогы көмегімен жүзеге асырылады, мұндай ынтымақтастықты үштік спираль деп атауға болады [4].

Кластерлерді құрудың тиімділігі, олардың секторлар арасындағы ынтымақтастығында көрінеді, секторлар қиылысында инновациялық азық-түліктер мен біріктіруші жағдайлар құрылуы мүмкін. Сонымен қатар, кластерді қолдау бойынша, білім беру мекемелері мен университеттердің бірігуі бойынша және инновацияларды енгізу бойынша, оның ішінде өнеркәсіптік дизайн бойынша ақпараттық - коммуникациялық технологияларды енгізу қосымша құндылық болып табылады. Білімге негізделген мұндай кластерлердің тұрақты болуы мүмкін емес және тек ең төменгі операциялық шығындарды жұмсай отырып, материалдарды беру арқылы дами алмайды.

Жергілікті өкілдер мен сыртқы әріптестер арасындағы байланыста негізгі қосымша фактор – байланыс, мысалы, кластерлік фирманың жеткізушілермен, тапсырыс берушілермен немесе трансшекаралық аймақтармен байланысы,. Басқа сөзбен айтқанда, жергілікті және аймақтық байланыстардың болуы қатар, шекара маңындағы немесе тіпті жаһандық "жол" болуы керек [2]: байланыс арналары осындай "ойыншылармен" басқа да жерлерде Еуразиялық экономикалық одақ мемлекеттерінің мүшелерінің арасында болуы керек.

Осылайша, білім мен инновацияларды кластерде жылжыту үрдісі, күрделі желілер мен үрдістерді, әр түрлі кеңістіктік шеңберінде, (жаһандықтан, мемлекеттік және өңірлікке), қолданыстағы және қиылысу шегіндегі қызметтерді, білімдерді және ақпаратпен алмасуды дұрыс беру үшін магистральмен қамтамасыз ету маңызды болып табылады. Бұл трансшекаралық аймақтарда қонақжайлылықтың болашақ шекара кластерлерін дамытудың негізгі болып табылады.

Сонымен, қонақ үй бизнесі туристік инфрақұрылымның элементі ретінде технологиялық фактордың даму деңгейіне байланысты. Туризмнің дамуы әрбір туристік объектке тиімді, болашақта ЕАЭО елдерінің трансшекаралық аймақтарының туристік тартымдылығын арттыру қажет, ол мәдени-танымдық және іскерлік мақсаттармен келетін туристік ағындарды өсуіне ықпал етеді, бұл, өз кезегінде, нарықта туристік және қонақ үй бизнесінің әрі жандануына әсер етеді.

Әдебиеттер:

1. Основные направления экономического развития ЕАЭС до 2030 года. Евразийская экономическая комиссия. М., 2015.
2. Narva Business Advisory Services Foundation, St. Petersburg Information and Analytical Center, Synergy International Ltd. 2008
3. Международный союз работников пищевой и табачной промышленности, сельского хозяйства, ресторанного-гостиничного обслуживания и смежных отраслей (IUF). Устав 2012. Кіру тәртібі: http://www.iuf.ru/pic/rules_2017_RU_1508572442.pdf
4. Смоленко А. Н. Особенности формирования трансграничных кластеров. //Экономические исследования и разработки. Научно-исследовательский журнал. Издательство: НОО «Профессиональная наука» (www.scipro.ru). 2016. Кіру тәртібі: <http://edrf.ru/contacts.html>
5. Н.П. Шамаева. Роль знаний в формировании региональных инновационных кластеров. Вестник Удмуртского Университета. 2016. Т. 26, вып. 1, С. 61